

Fractalisme vervangt klassiek Kapitalisme

Door Jules.Ruis@fractal.org ; versie d.d. 23 februari 2012

Het kapitalisme is op zijn retour. Nadat op het eind van de 20^e eeuw het communisme in Rusland zijn bloeiperiode afsloot, is anno 2012 ook het kapitalisme aan het wankelen. Na de kredietcrisis met zijn rampzalige gevolgen in de echte economie kan geconstateerd worden dat het ongebreidelde en ongecontroleerde vrije marktmechanisme zijn langste tijd heeft gehad. De samenleving vraagt in te grijpen om het onverantwoord gedrag van bankiers en leiders van grote organisaties aan banden te leggen. Sterker nog: er is een duidelijk beroep op de politiek om een aantal taken op het gebied van de primaire behoeften van de mens weer in handen te geven van de overheid. Hierbij kan dan met name gedacht worden aan de gebieden zorg, onderwijs, veiligheid en vervoer (zovv).

We verkeren in de overgangsfase van het klassieke kapitalisme naar een nieuw maatschappelijk systeem.

Wie het boek gelezen heeft ‘‘Wat is er in hemelsnaam aan de hand’’ (2008, Christopher Lloyd) heeft kunnen zien dat in de 13,7 miljard jaar dat het heelal bestaat pas sinds 7 miljoen jaar de mens op het toneel is verschenen. Gedurende 99% van zijn geschiedenis (7 miljoen tot 5000 v. chr.) leefde de mens in de natuurstaat als jager-verzamelaar in harmonie met de natuur, zonder vaste woning, zonder fulltime baan en zonder privébezit. In de genoemde derde periode (van 5.000 v. Chr. – ca 570 n. Chr.) raakt de mens gesetteld. We zien hoe dankzij getemde dieren en geteelde gewassen diverse beschavingen konden ontstaan. Ten slotte vindt in de genoemde vierde periode (vanaf ca. 570 – heden) de globalisering plaats. We zien hoe het lot van beschavingen en van de natuur onlosmakelijk verstrengeld raken.

Omstreeks 1800 zag China, tot dat moment kampioen op het gebied van technische innovatie, zich voorbijgestreefd door Europa. Door de toepassing van hogedrukstoom beschikte de mensheid voor het eerst over een autonome energiebron en bevrijdde zij zich van de beperkingen die aan het gebruik van natuurlijke energie waren verbonden. Een lawine van wetenschappelijke ontdekkingen en technische uitvindingen gaf haar in hoog tempo meer zeggenschap over de natuur. Stoomschepen en spoorwegen maakten de kolonisatie mogelijk van landen in Afrika en het Verre Oosten die tot dusver met rust waren gelaten. Ruwe grondstoffen, vandaar naar Europa verscheept, voedden nieuwe machines die er massaproducten van maakten, bestemd voor de verkoop in binnen- en buitenland. Groeiende aantallen rijke Europeanen en Amerikaanse opportunisten verwickelden de wereld in een reeks van conflicten waaruit het economisch stelsel dat Kapitalisme heet, ten slotte als overwinnaar tevoorschijn kwam.

In de laatste fase van de geschiedenis is een onstuitbare groei van het aantal mensen – nu bijna zeven miljard – er de oorzaak van dat de aarde een enorm verlies moest incasseren aan biodiversiteit (verscheidenheid aan dieren en planten) en natuurlijk kapitaal, in de vorm van steenkool, olie en gas. De spijlucht van consumenten en de vervuiling door de industrie brengen bij burgers angst en waarschuwingen teweeg voor de gevolgen van de opwarming van de aarde en klimaatverandering. Zorgwekkende vraagstukken beheersen vandaag de dag het denken over de relatie tussen onze planeet, het leven en de mens. De kans is klein dat deze drie samen duurzaam kunnen voortbestaan.

Ik denk dat een nieuw bewustzijn nodig is. Een bewustzijn dat beseft dat elk ding op de wereld en het heelal met al het andere samenhangt. Dat het grote zich projecteert in het kleine en dat het kleine wordt weerspiegeld in het grote. Dat niet de ene mens belangrijker is dan de andere, maar dat we zouden moeten streven naar een evenwichtig samengaan van vrijheid, gelijkheid en broederschap voor alle mensen. Het kan niet langer blijven voortbestaan dat we het hebben van bezit en de macht van het kapitaal als centrale maatschappelijke doelstellingen blijven nastreven. We moeten als wereldburgers naar een vreedzame wijziging van het kapitalistisch systeem.

Wiskundig wordt het door mij geschetste nieuwe wereldbeeld weergegeven door de leer van de Fractale Geometrie, die ook wel de Wiskunde van de Natuur wordt genoemd. Het is een wereld los van rechtlijnigheid, maar juist vol van nuances, wat in de nieuwe wiskunde ‘gebroken dimensies’ worden genoemd. Bomen, wolken en kustlijnen maar ook de menselijke longen, bloedvaten en hersenen zijn voorbeelden van objecten en organen met een fractale structuur. Bij inzoomen en uitzoomen van het plaatje komt steeds weer een min of meer gelijkvormige figuur in beeld.

Een wereldsysteem gebaseerd op de vorm en inhoud van de Fractale Geometry noem ik het Fractalisme. Het is de wereld van het denken in zich herhalende patronen, van het herkennen van relevante actoren en factoren op verschillende niveaus.

Het door mij voorgestelde Fractalisme kenmerkt zich door de volgende elementen.

Governance

- A. Verenigde Naties is een door alle landen erkend Besturend Orgaan voor alle wereldvraagstukken.
- B. Verklaring van de Rechten van de Mens uit 1948 wordt door alle landen als uitgangspunt gehanteerd voor de verhoudingen tussen mensen.
- C. Het Fractaal Bestuurlijk Model van zich herhalende patronen van actoren en factoren op alle niveaus van de samenleving wordt als belangrijk instrument gehanteerd.
- D. Realisering van de millenniumdoelstellingen van de VN krijgt topprioriteit bij de aanwending van middelen voor het oplossen van problemen. Ook in Nederland!

Economisch model van de Triple Helix

1. Kennisinstellingen worden gezien als van vitale betekenis om tot de broodnodige innovaties te komen. Wetenschap en technologie komen hoog op de politieke agenda.
2. Bedrijven worden niet langer als eigenstandige profit-organisaties beschouwd. Zij zijn een instrument om Brains (Wetenschap en Technologie) via Baten (Winst Bedrijven) ten gunste te laten komen van de Burgers (Samenleving).
3. De overheid zorgt voor de infrastructurele voorzieningen; winst van bedrijven wordt aangewend ten nutte van een Duurzame Ontwikkeling van de Samenleving.

Duurzame ontwikkeling van de samenleving

- a. De Globus doet zijn intrede als munteenheid voor de gehele wereld.
- b. De schuldenlast van de Derde Wereld wordt kwijtgescholden.
- c. Naast schone lucht wordt schoon drinkwater het tweede goed wat overal ter wereld gratis is te verkrijgen.
- d. Honger en armoede moeten vervolgens de wereld uit. Brood, rijst en maïs komen overal ter wereld in voldoende mate ter beschikking. Te beginnen in Nederland.
- e. Taken op het gebied van de primaire behoeften van de mens komen weer in handen van de overheid. Hierbij kan dan met name gedacht worden aan de gebieden zorg, onderwijs, veiligheid en vervoer (zovv).